01/06/2022

Ολοκλήρωση Διεθνούς Συνεδρίου «Άγιος Συμεών ο νέος θεολόγος»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Διεπιστημονικές προσεγγίσεις στη θεολογία του φωτός και της χάριτος

Με τη Θεία Λειτουργία, το πρωί της Κυριακής 29 Μαΐου, ολοκληρώθηκε το Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Άγιος Συμεών ο Νέος Θεολόγος: Διεπιστημονικές προσεγγίσεις στη θεολογία του φωτός και της χάριτος» που διοργάνωσε η Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου.

Το Συνέδριο πραγματοποιήθηκε με την ευκαιρία της συμπλήρωσης χιλίων χρόνων από την κοίμηση του αγίου Συμεών (1022-2022), στο Συνεδριακό Κέντρο «Θεσσαλία» στα Μελισσάτικα του Βόλου, από τις 26 έως τις 29 Μαΐου 2022, φιλοξενώντας πανεπιστημιακούς καθηγητές και ειδικούς ερευνητές από πανεπιστήμια της Ελλάδος και του εξωτερικού. Το συνέδριο ανέδειξε τη γόνιμη και προκλητική σκέψη του αγίου, επισήμανε τις ενδιαφέρουσες για την έρευνα πτυχές της και έθεσε προβληματισμούς γύρω από τις δυνατότητες επικαιροποίησης της σκέψης αυτής.

Μετά τους Χαιρετισμούς που απηύθυναν στο συνέδριο ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ιγνάτιος και ο Διευθυντής της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών Δρ. Παντελής Καλαϊτζίδης, ο οποίος και προήδρευσε της πρώτης συνεδρίας, με τη σειρά που πραγματοποιήθηκαν οι παρουσιάσεις, η Μπάρμπαρα Κροστίνι (Barbara Crostini, Λέκτορας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Ιστορίας της Τέχνης και Πολιτισμικών Σπουδών, Ινστιτούτο Νιούμαν, Ουψάλα) έθεσε το ερώτημα για τη **σχέση του αγίου Συμεών με τη χριστιανική πνευματικότητα της Συρίας, εν όψει των σχέσεων που δημιουργήθηκαν μεταξύ Συρίας και Κωνσταντινούπολης**, μετά τη νίκη του Βασιλείου Β΄ στο Χαλέπι (995).

Ο ηγούμενος της μοναστικής αδελφότητας του Μπόζε, Σαμπίνο Κιαλά (Sabino Chialà), ανέλυσε την πιθανότητα να είχε διαβάσει ο Νέος Θεολόγος τον αββά Ισαάκ τον Σύρο, σε μια εποχή που τα κείμενα του τελευταίου είχαν μεταφραστεί και κυκλοφορούσαν ευρέως και στο περιβάλλον της Κωνσταντινούπολης. Η Κάρτνεϋ Τομαζέλλι (Courtney Tomaselli, Διδάσκουσα στο Πανεπιστήμιο Λογιόλα του Σικάγο) παρουσίασε με γλαφυρό τρόπο τις αντιλήψεις του αγίου περί πνευματικής πατρότητας και εξομολόγησης με αφορμή το Ψαλτήριο Vat.Gr.1927, ενώ ο **Γεώργιος Γουσγουριώτης** (Υπ. Δρ. Φιλολογίας, Ερευνητικός εταίρος στο Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών) ασχολήθηκε με την πρόσληψη των έργων του Συμεών κατά τον 11ο-12ο αι., και ειδικότερα την περίπτωση του Βασιλείου Πρωτασηκρήτις.

Τις τεχνικές του λόγου που χρησιμοποίησε ο Συμεών για να αποδώσει την εμπειρία της σχέσης με τον Θεό παρουσίασε ο Μανόλης Σ. Πατεδάκης (Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης), μέσα από μια αντιπροσωπευτική ανθολόγηση κειμένων του αγίου, ενώ ο π. Ευάγγελος Γκανάς (Εφημέριος Οσίου Μελετίου Σεπολίων, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΕΜΠ και Θεολόγος) σκιαγράφησε την ταυτότητα της εμπειρίας του Συμεών και των Αποστόλων στην δεξίωση της αποκάλυψης του αναστημένου Χριστού. **Την πρόσληψη των έργων του Συμεών στην χειρόγραφη παράδοση αλλά και το αναγνωστικό κοινό της εποχής ανέδειξε η Ειρήνη Αφεντουλίδου**

(Ερευνήτρια στο Ινστιτούτο Μεσαιωνικής Έρευνας της Αυστριακής Ακαδημίας Επιστημών, Βιέννη), κάτι που είναι άμεσα συνδεδεμένο με τη θέση του Συμεών στο αγιολογικό σχήμα της εποχής για το οποίο μίλησε ο Παναγιώτης Αρ. Υφαντής (Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, ΑΠΘ), αναδεικνύοντας αμφισημίες και ερωτήματα που απασχολούν την έρευνα μέχρι τις μέρες μας.

Η Μαρί-Ελέν Κονγκουρντώ (Marie-Hélène Congourdeau, Ομότιμη Ερευνήτρια, Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας, Παρίσι) παρουσίασε τον ρόλο του Νέου Θεολόγου στον αστικό μοναχισμό της εποχής, αποδίδοντας στον άγιο την πρωτοβουλία για την είσοδο της ατομικής και εσωτερικής προσευχής στην παράδοση του κοινοβίου. **Ο Δημήτρης Μόσχος (Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, ΕΚΠΑ)** αφ' ετέρου, συγκρίνοντας τη σχέση του Συμεών με τα αρχαία μοναστικά πρότυπα, **προβληματίστηκε για τα ερωτήματα που κατά περιόδους θέτει το μοναστικό κίνημα, αναφορικά προς τα ιδεώδη του**.

Μια **σύγκριση της εμπειρίας της θέωσης μεταξύ του Συμεών του Νέου Θεολόγου και του Γρηγορίου Παλαμά επιχείρησε ο π. Αλέξανδρος Χουλιαράς** (Εντεταλμένος Διδάσκων, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκειολογίας, ΕΚΠΑ), ενώ ο **π. Βασίλειος Γκαβρίλοβιτς** (Basil Gavrilovic, Υπ. Δρ. Θεολογίας) συνέκρινε τη σκέψη του Νέου Θεολόγου με τον Γρηγόριο Νύσσης, σε σχέση με τις αντιλήψεις τους για την ατέλεστη εσχατολογική προκοπή του ανθρώπου. Ο Αχιλλέας Δελλόπουλος (Δρ. Θεολογίας, Μεταδιδακτορικός Ερευνητής Τμήματος Θεολογίας ΕΚΠΑ) παρουσίασε τις «πνευματικές αισθήσεις» ως απαραίτητη προϋπόθεση της θέωσης αλλά και ως ενοποιό στοιχείο της ανθρωπολογίας. Την ολοποιητική και ανακεφαλαιωτική διάσταση της σκέψης του αγίου Συμεών ανέδειξε ο **Βασίλειος Τσίγκος** (Καθηγητής, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, ΑΠΘ), ενώ η επισήμανση της διαλεκτικής ελευθερίας και αναγκαιότητας ως παράγοντα υπέρβασης μιας συμβατικής και θεσμοποιημένης άσκησης και πνευματικότητας από τον Δημήτρη Ουλή (Εντεταλμένο Διδάσκοντα, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκειολογίας, ΕΚΠΑ), φανέρωσε τη δυναμική της συμεωνικής σκέψης.

Τον τρόπο χρήσης της Καινής Διαθήκης στο έργο του Συμεών ως συνδυασμό βιβλικής ερμηνείας και προφητικής μαρτυρίας ανέλυσε η Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, ΑΠΘ), ενώ τις διαστάσεις και την ποικιλότητα της θεολογικής εκφραστικής αναφορικά με τη θέα του Θεού και τη θέωση μεταξύ Γρηγορίου Παλαμά και Συμεών Νέου Θεολόγου ανέλυσε ο **Σταύρος Γιαγκάζογλου** (Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, ΕΚΠΑ), επισημαίνοντας τόσο τις διαφορετικές εποχές και τις απαιτήσεις τους, όσο και τις διαφορές που προκύπτουν από τα

προβλήματα που ο καθένας τους αντιμετώπιζε. Έναν γόνιμο προβληματισμό σχετικά με τον ρόλο του σώματος στη θέωση κατά τον Νέο Θεολόγο κόμισε ο **Ίστβαν Περτσέλ** (Istvan Perczel, Καθηγητής, Τμήμα Μεσαιωνικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Κεντρικής Ευρώπης, Βιέννη & Βουδαπέστη), συνδέοντας την προβληματική του ζητήματος με την ευαγριανή σκέψη και προβληματιζόμενος σχετικά με τον ρόλο του σώματος στη δεξίωση της **θεοπτίας**.

Τον ρόλο του Αγίου Πνεύματος στον μυστικισμό του Συμεών παρουσίασε ο **Πάμπλο Αργκαράτε** (Pablo Argárate, Καθηγητής, Τμήμα Θεολογίας, Πανεπιστήμιο Γκρατς), αναδεικνύοντας το ρόλο της πνευματολογίας ως δυναμική πρόσβαση στο γεγονός του Χριστού πιστώνοντας τον Νέο Θεολόγο με μια επιμονή στην Πνευματολογία που έγινε χαρακτηριστικό του ανατολικού χριστιανισμού. Την εσχατολογία του Νέου Θεολόγου σε σύγκριση με τον προβληματισμό της εσχατολογίας του 20ου αιώνα επιχείρησε ο Θεόφιλος Αμπατζίδης (Δρ. Θεολογίας, Ερευνητικός Εταίρος, Ακαδημία Θεολογικών Σπουδών Βόλου), ως αρραβώνα και πρόγευση της Βασιλείας από αυτή εδώ τη ζωή, χωρίς όμως την απεμπόληση της προσμονής των εσχάτων ως ολοκλήρωση της παρούσας εμπειρίας, ενώ ο **Πωλ Γαβριλιούκ** (Paul Gavrilyuk, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αγίου Θωμά, Μινεσότα, Πρόεδρος της Διεθνούς Ορθόδοξης Θεολογικής Ένωσης ΙΟΤΑ, Πρόεδρος του οργανισμού «Ανοικοδόμηση της Ουκρανίας») ανέλυσε τη σχέση της ενσάρκωσης με τις πνευματικές αισθήσεις, διερευνώντας πώς ο Συμεών συνδέει τη σάρκα με τα αισθήματα και τον νου στην περιγραφή των εμπειριών του.

Η βιντεοσκόπηση του Συνεδρίου βρίσκεται στο κανάλι της Ακαδημίας Θεολογικών Σπουδών στο YouTube